

Protokół z posiedzenia Komitetu Sterującego-Monitorującego

Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich PROO na lata 2018-2030

w dniu 06.10.2025 r.

W dniu 6 października 2025 r. odbyło się posiedzenie Komitetu Sterującego-Monitorującego PROO (dalej „Komitetu”), w formule zdalnej za pomocą platformy Microsoft Teams.

Celem spotkania było:

- zaopiniowanie uwag zgłoszonych do projektu Regulaminu konkursu Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich PROO na lata 2018-2030, edycja 2026.

W posiedzeniu wzięły udział osoby powołane w skład Komitetu:

- Pan Wojciech Kuraszyk - Przewodniczący Komitetu,
- Pan Łukasz Jachimowicz,
- Pani Aleksandra Jackiewicz,
- Pani Magdalena Matulińska,
- Pan Piotr Mierecki,
- Monika Chrzczonowicz,
- Pan Krzysztof Hołyński,
- Pan Przemysław Jaśkiewicz,

oraz przedstawiciele NIW-CRSO:

- Pani Ewa Kalbarczyk, Zastępczyni Dyrektora NIW-CRSO
- Pan Stefan Kołucki, Kierownik BPH, NIW CRSO
- Pani Katarzyna Asińska-Paluch, Zastępczyni Kierownika BPH, NIW CRSO
- Pani Agnieszka Oszejca, Główny Specjalista BPH, NIW-CRSO
- Pani Bernadeta Witkowska, Starszy Specjalista BPH, NIW-CRSO

Posiedzenie otworzył Pan Wojciech Kuraszyk jako Przewodniczący Komitetu Sterującego-Monitorującego PROO.

Następnie głos zabrał Pan Stefan Kołucki, który przedstawił informacje na temat przeprowadzonych konsultacji społecznych: konsultacje projektu Regulaminu PROO na rok 2026 zostały ogłoszone 12.09.2025 r. i trwały do 29.09.2025 r. Do projektu regulaminu zostało zgłoszonych 75 uwag przez 39 podmiotów. Najwięcej uwag zostało zgłoszonych z województwa małopolskiego, mazowieckiego, dolnośląskiego i śląskiego. Pan Stefan Kołucki następnie poinformował, że w edycji 2026 planowane jest ogłoszenie konkursu w priorytetach: 1a, 1b, 2 oraz 5. Aktualnie planowany konkurs nie będzie dotyczył priorytetów 2, 3 i 4, konkurs w tych priorytetach zostanie ogłoszony po wprowadzeniu zmian w treści Programu.

Pod dyskusję poddano 75 uwag podzielonych tematycznie. Tabela zawierająca treść uwag oraz rekomendację KSM PROO stanowi załącznik do niniejszego protokołu.

Po zakończonej dyskusji Pan Wojciech Kuraszyk podziękował wszystkim za udział w spotkaniu i zamknął posiedzenie.

Protokół sporządziła Bernadeta Witkowska, 2025-10-24

L.p.	Podmiot zgłaszający uwagi	Dotyczy	Nr strony	Treść uwagi	Uzasadnienie	Rekomendacja NIW-CRSO oraz KSM PROO
1	Stowarzyszenie Przyjaciele Ossowy	PROO 1a	14	ŚCIEŻKA 1 • Od 30.000 do 50.000 zł ŚCIEŻKA 2 • Od 150.000 do 300.000 zł Limity dla roku kalendarzowego: od 50.000 zł do 100.000 zł ŚCIEŻKA 3 • Od 300.000 do 500.000 zł Limity dla roku kalendarzowego: od 100.000 zł do 200.000 zł;	Wprowadzenie podziału kwotowego jest niezgodnie z ideą i celami programu PROO. „Wsparcie będą mogły zostać objęte działania tych organizacji, które zaprezentują wykonalny plan działań misyjnych i rozwoju instytucjonalnego. Istotnym elementem, brany pod uwagę będzie gotowość aplikujących podmiotów do budowy lub rozwijania sieci, federacji lub innych form aliansów w ramach sektora pozarządowego na rzecz wzmocnienia potencjału organizacyjnego, skuteczności realizacji celów statutowych, możliwości oddziaływania i współpracy z sektorem prywatnym i publicznym.” Weryfikacja określonych w celach programu założeń i kryteriów jest wystarczająca do wyłonienia organizacji będących w stanie zrealizować wnioskowane zadania. Kryterium przychodów wyklucza z udziału w programie PROO ok ¼ wszystkich organizacji pozarządowych działających w Polsce – na podstawie raportu „Kondycja organizacji pozarządowych 2024” autorstwa Klon/Jawor 2025. Absurdalnym wydaje się podejście, że dla organizacji generujących duże przychody należy że duże wsparcie a dla organizacji o niskich przychodach „biednych” nie należy się wsparcie. Prawidłowe wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych w Polsce powinno zakładać wręcz odwrotne założenia wsparcia organizacji rozwijających się a nie tylko bogatych posiadających wysokie przychody i mogących równie dobrze funkcjonować bez wsparcia rządowego. Zaproponowane progi przychodów pogłębiają podziały klasowe pomiędzy organizacjami, budują monopole i blokują rozwój co czwartej organizacji w Polsce wbrew pierwotnym założeniom programu PROO. To do oceny ekspertów powinna zależeć ocena na pomysł rozwoju organizacji a nie od posiadanych już środków finansowych, szczególnie w kontekście proponowanych punktów oceny Kryteriów Strategicznych – „Wnioskodawca dotychczas nie otrzymał dotacji z przeznaczeniem na rozwój instytucjonalny w ramach Programu PROO w latach 2019-2025 w ramach tego samego Priorytetu.” Wnioskujemy o usunięcie progów przychodowych.	Odrzucenie Wysokość kwoty dotacji uzależniona jest od przychodu i stażu działalności organizacji, aby kwota dotacji była adekwatna do potencjału Wnioskodawcy. Z zakończonych zadań finansowanych w ramach PROO 1a wynika, iż część dotacji w wysokich kwotach udzielona organizacjom o niskim potencjale w praktyce nie przyczyniła się do rozwoju tych organizacji.
1	Fundacja Przestrzeń do życia	PROO 1a	14	Usunięcie limitu przychodu, albo wykazanie łącznie takiego limitu na przestrzeni 3 lat.	Profesjonalizowanie się organizacji nie powinno być uzależnione od przychodu. Tworzenie w tym zakresie wymogów powoduje swego rodzaju gettyzację NGOśców.	Jak wyżej.

1	Fundacja Przestrzeń do życia	PROO 1a	14	Ścieżka 3. Rezygnacja z wymogu limity 300.000 przychodu oraz publikacji sprawozdań.	Czym podyktowane są takie a nie inne wymogi? W obliczu oczekiwania, że NGOsy będą się łączyć czy integrować tego typu zapisy wskazują, że inicjatorem (liderem) mogą być tylko organizacje większe. A one mogą nie mieć potrzeby takiej integracji. To mniejsze podmioty najczęściej na tym zyskują i mają większą motywację. Mając obawy wobec ich zdolności do przeprowadzenia konkretnego procesu, zamiast tego warto wspomóc w tym procesie mentoringiem czy podobnymi rozwiązaniami.	Jak wyżej.
2	Pomorska Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych	PROO 1a	14	Złagodzić wymóg posiadania „strategii rozwoju” jako obligatoryjnego załącznika (ścieżki 2 i 3). Dopuszczyć złożenie planu rozwoju przygotowanego w ramach dotacji.	regulamin w obecnym brzmieniu preferuje duże organizacje z zasobami.	Uwzględnienie
3	Fundacja Przestrzeń do życia	PROO 1a	16	Zmiana okresu przygotowanej strategii na 3 lata (zamiast 5).	Odcodzi się od tworzenia 5-letnich strategii na rzecz bardziej elastycznych strategii 2 lub 3 letnich. Stąd utrzymanie wymogu przygotowania dokumentu na tak długi okres w niepewnych czasach może skończyć się tworzeniem dokumentów czysto teoretycznych.	Odrzucenie Czas realizacji zadań w ścieżce 2 i 3 to 3 lata. Nie jest zasadne, aby strategia rozwoju organizacji nie obejmowała całego terminu realizacji zadania.
4	Pomorska Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych	PROO 1a	15	Zrewidować limit „10 mln zł przychodu” jako górną granicę. Dopuszczać większe organizacje, jeśli spełniają inne kryteria transparentności.	Limit sztucznie wyklucza duże federacje, które mogłyby efektywnie wykorzystać wsparcie instytucjonalne.	Odrzucenie Maksymalna dotacja w PROO 1a w ścieżce 3 to 500.000 zł w podziale na 3 lata. Brak jest zasadności udzielania dotacji w ww. kwocie organizacjom dysponującym budżetami rocznymi o wysokości 20-krotności maksymalnej kwoty dotacji.

4	Związek Harcerstwa Polskiego	PROO 1a - podmioty nieuprawnione	15	Wykreślenie z podmiotów nieuprawnionych w PROO 1a: - o Podmioty, których przychód w ramach jednego z trzech ostatnich zamkniętych lat budżetowych wynosi więcej niż 10 mln zł; - o Organizacje harcerskie uprawnione do uzyskania dotacji w ramach Rządowego Programu Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych na lata 2018-2030;	W przypadku podmiotów takich jak ZHP, które posiadają podwójną osobowość prawną - tworzą związek 8000 podstawowych jednostek harcerskich zrzeszonych w ramach jednego głównego podmiotu Głównej Kwatery ZHP (dalej GK ZHP) i 17 regionalnych: 16 chorągwi wojewódzkich i 1 stołecznej - dodanie takich zapisów jest wykluczające dla nich wszystkich, gdzie każda z nich mogłaby być odrębną organizacją. Każda z chorągwi zrzesza wiele jednostek pod jednym numerem KRS/NIP (np. bazy harcerskie, ośrodki edukacyjne, itp.). Część z tych 18 organizacji ze względu na rozbudowaną strukturę obejmującą wiele hufców, drużyn oraz inne jednostki zależne i posiada budżet roczny na poziomie ponad 10 mln złotych. Niejednokrotnie wszystkie te podmioty prawne ZHP mają odrębne potrzeby rozwojowe i często nie mają dostępu do dedykowanych programów centralnych. Przykładem jest obecnie realizowany w ramach PROO1A remont okrętu s/y Zawisza Czarny. Dzięki dotacji dla GK ZHP z PROO1A żaglowiec wrócił do pływania i możliwości wspierania działalności pożytku publicznego ZHP. W takim przypadku możliwości korzystania ze środków PROO1A dla ZHP oraz innych organizacji skautowych byłyby całkowicie wyłączone. Takie wyłączenie stanowić będzie poważną trudność w rozwoju różnorodnych potrzeb rozbudowanych organizacji harcerskich, a także innych organizacji skautingowych. Ponadto pragniemy przypomnieć, że program ROHIS dla podstawowych jednostek ZHP pełni rolę regrantingu na ich inicjatywy, podobnie jak regranting w ramach MMS/MałeFIO. Nie jest to dla nich jednak taki program rozwoju instytucjonalnego jak PROO. Zatem wyłączenie ZHP z możliwości ubiegania się o dotację z programu PROO1a – czy to z przyczyny przekroczenia limitu 10 mln złotych, czy to ze względu na korzystanie z programu ROHIS – uznajemy za krzywdzące wobec bardzo dużej grupy odbiorców działań ZHP i rozbudowanej struktury organizacyjnej, która ciągle wymaga remontów i dostosowania do potrzeb edukacji i wychowania młodych ludzi.	Jak wyżej.
4	Polskie Towarzystwo ADHD	Wkład własny	15	Kryterium 10 mln zł powinno być zastąpione oceną jakościową sytuacji finansowej. Wykluczanie dużych NGO ze względu na przychód jest sprzeczne z ideą rozwoju sektora. Próg 10 mln zł eliminuje instytucje kultury i edukacji działające w formie NGO.	Przychód nie jest równoznaczny ze stabilnością ani potencjałem rozwojowym. Największe organizacje mogą wspierać całe sieci mniejszych podmiotów. Organizacje te realizują zadania o ogromnym znaczeniu społecznym i potrzebują wsparcia instytucjonalnego.	Jak wyżej.

5	Stowarzyszenie Przyjaciele Ossowy	PROO 1a - podmioty uprawnione MMS	15	Podmioty, które otrzymały dofinansowanie i zawarły umowę w ramach Rządowego Programu Moc Małych Społeczności, w Priorytecie 1, w edycji 2025 (ścieżka 1);	"Lex retro non agit" - prawo nie działa w stecz. Organizacje wnioskujące o wsparcie w ramach programu Moc Małych Społeczności, w Priorytecie 1 nie zostały w regulaminie programu poinformowane, że dofinansowanie jednorazowych projektów wzmacniających odporność odbiorców działań (realizowanych w maksymalnie krótkim czasie 3 miesięcy) wykluczy organizację ze wsparcia rozwoju instytucjonalnego w perspektywie kolejnych lat. Praktykowana zasada nie udzielania wsparcia dla organizacji realizującej już projekt PROO z poprzedniej edycji była klarowna i znana. Obecna propozycja wyklucza organizacje korzystające z innego działania niżeli PROO i to w sposób wybiórczy jedynie MMS a nie innych jak chociażby Korpus Solidarności czy Fundusz Młodzieżowy. Niż zgadzamy się na karanie aktywnych organizacji działających dla wzmocnienia odporności lokalnych społeczności poprzez brak możliwości budowania własnej odporności organizacji poprzez rozwój. Wnioskujemy o usunięcie tego ograniczenia.	Uwzględnienie
5	Rada Organizacji Pozarządowych Miasta Zgierza	PROO 1a - podmioty uprawnione MMS	15	Wnioskujemy o usunięcie kryterium Podmiotu nieuprawnionego "Podmioty, które otrzymały dofinansowanie i zawarły umowę w ramach Rządowego Programu Moc Małych Społeczności, w Priorytecie 1, w edycji 2025 (ścieżka 1);"	Uznanie takiego kryterium jako wykluczające ze startowania w konkursie jest niesprawiedliwe dla ponad 900 organizacji realizujących Program MMS w 2025 roku. Dotacja MMS to 50 tys. zł, w tym maksymalnie połowa na rozwój instytucjonalny - w PROO 1a są to dużo większe środki - trudno uznać je za porównywalne dla rozwoju organizacji. Program MMS nie jest również programem "branżowym" (tak jak np. ROHIS). Ponadto w regulaminie programu MMS nie było mowy o tym, że uzyskanie dotacji może wykluczać z ubiegania się o środki w innych programach NIW-CRSO. Informacja ta mogłaby mieć znaczący wpływ na nabór do programu MMS w 2025 roku.	Jak wyżej.
5	Fundacja Antares	PROO 1a - podmioty uprawnione MMS	15	Postulujemy rezygnację z planowanego wykluczenia z katalogu podmiotów uprawnionych do udziału w konkursie PROO organizacji, które otrzymały dofinansowanie i zawarły umowę w ramach Rządowego Programu Moc Małych Społeczności (Priorytet 1, edycja 2025, ścieżka 1).	Proponowana regulacja w sposób nieproporcjonalny i nieuzasadniony ogranicza dostęp do środków publicznych dla znacznej grupy organizacji społecznych. Należy wskazać, że: 1. Projekty realizowane w ramach ścieżki 1 Programu Moc Małych Społeczności mają charakter krótkoterminowy (3-miesięczny), koncentrują się głównie na animacji i integracji społeczności lokalnych i nie przewidują obowiązkowego komponentu rozwojowego, który jest kluczowym elementem Priorytetów PROO. Tym samym zakres przedmiotowy obu programów nie pokrywa się w sposób pełny. 2. W Regulaminie Rządowego Programu Moc Małych Społeczności nie przewidziano, iż uczestnictwo w nim będzie skutkować ograniczeniem możliwości aplikowania w kolejnych konkursach PROO. Organizacje podpisujące umowy w ramach Programu Moc Małych Społeczności w chwili podejmowania decyzji nie miały pełnego obrazu potencjalnych konsekwencji.	Jak wyżej.

					3. Wykluczenie tych organizacji ograniczy pluralizm i konkurencyjność konkursów PROO, a w konsekwencji może negatywnie wpłynąć na jakość składanych ofert i realizację celów programu. Zamiast wspomagać organizacje z małych miejscowości, ogranicza możliwość ich rozwoju.	
6	Fundacja Pomocy Dzieciom „Świat to za mało!”	PROO 1a ROP, UL, MDS	15	Wyłączenie z grona podmiotów nieuprawnionych organizacji, które otrzymały dofinansowanie i zawarły umowę w latach 2020-2025 w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021–2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033	- w ramach projektów dofinansowywane były działania misyjne, a rozwój instytucjonalny również ważny dla organizacji - w regulaminach konkursów nie było informacji, że w przyszłości organizacje, które podpisały umowy nie będą mogły brać udziału w innych konkursach	Częściowe uwzględnienie W ramach tematycznych rządowych programów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w poszczególnych Priorytetach udzielane są dotacje na rozwój instytucjonalny organizacji. Mając na uwadze ograniczone środki na Program PROO brak jest zasadności udzielania kilka razy dotacji na rozwój instytucjonalny dla tej samej organizacji. Po częściowym uwzględnieniu uwagi ograniczenie dotyczy jedynie priorytetów i ścieżek w przedmiotowych programach dotyczących rozwoju instytucjonalnego.
6	Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej w Łazach	PROO 1a ROP, UL, MDS	15	Pozostawienie organizacji, które otrzymały dofinansowanie i zawarły umowę w latach 2020-2025 w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021–2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033 jako uprawnionych do ubiegania się o dotację z PROO.	Chcemy, aby organizacje, które otrzymały dofinansowanie i zawarły umowę w latach 2020–2025 w ramach ww. programów rządowych, pozostały uprawnione do ubiegania się o dotację z PROO, ponieważ: • Konkursy w ramach tych programów mają inne przeznaczenie niż PROO. • Przewidują m.in. możliwość realizacji działań programowych, nie związanych ściśle ze wzmacnianiem instytucjonalnym. • Natomiast organizacje działające w tych obszarach, również mają potrzeby w zakresie rozwoju instytucjonalnego, które najlepiej realizuje program PROO. • Organizacje mogły inaczej planować swój rozwój i pozyskiwanie środków, opierając się na możliwości aplikowania w różnych programach. • Startując w ww. konkursach, nie miały wiedzy, że zostaną wykluczone z PROO – regulacje nie powinny działać wstecz.	Jak wyżej.

					• Uważamy za niespójne wykluczanie ww. podmiotów, podczas gdy organizacje, które zakończyły i rozliczyły dotacje z PROO, mogą ponownie aplikować.	
6	Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich „Niezależni pozytywnie” w Bratucicach	PROO 1a ROP, UL, MDS	15	Nasza organizacja postuluje wykreślenie zapisu, który za nieuprawnione do aplikowania uznaje organizacje, które otrzymały dofinansowanie i zawarły umowę w latach 2020-2025 w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021–2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033.	Nie zgadzamy się z wykluczaniem organizacji, które wcześniej dostały dotacje z rządowych programów 2020–2023. Wiele z nich pozyskiwało te środki, ale planowało też próbować pozyskać finansowanie z PROO na inne obszary swojego rozwoju. Organizacje wnioskując do Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021–2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033 nie miały wiedzy, że będą nieuprawnione do PROO. To jest niesprawiedliwe ustalanie reguł wstecz. Dodatkowo tamte programy finansowały też działania misyjne, nie tylko rozbudowę instytucjonalną — to dyskryminuje organizacje, które inaczej przemyślały wydatki.	Jak wyżej.

6	Fundacja ProPublika	PROO 1a ROP, UL, MDS	15	Wśród organizacji nieuprawnionych znajdujemy, cyt.: „Organizacje, które otrzymały dofinansowanie i zawarły umowę w latach 2020-2025 w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021–2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033” Rekomendujemy usunięcie zapisu wykluczającego organizacje, które otrzymały dofinansowanie i zawarły umowę w latach 2020-2025 w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021–2030 oraz Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033 z katalogu podmiotów nieuprawnionych do udziału w konkursie PROO 2026. Alternatywnie, sugerujemy jednolite uregulowanie w zakresie wykluczeń podmiotów korzystających z finansowania z programów tematycznych i PROO 1a, tak aby również organizacje, które wcześniej korzystały z finansowania w ramach programów tematycznych, lecz rozliczyły projekty zgodnie z wymogami, podlegały takiemu samemu traktowaniu i nie były wykluczone z udziału.	Obecne wykluczenie wspomnianych podmiotów wprowadza nieuzasadnione ograniczenia, szczególnie dla organizacji poradniczych, które często otrzymują dofinansowanie w ramach programów tematycznych dedykowanych ich specyficznej działalności (np. Priorytet 2 – Wsparcie realizacji usług poradniczych, Priorytet 3 – Edukacja - upowszechnienie – integracja). Programy te finansują konkretne zakresy działalności, a nie ogólny rozwój organizacji, na którym opiera się PROO. Dlatego traktowanie tych organizacji jako nieuprawnionych do ubiegania się o wsparcie PROO jest nieproporcjonalne i ograniczające. Proponowana regulacja jest niespójna i wprowadza dyskryminację w stosunku do organizacji chcących skorzystać z PROO 1a. Organizacje, które realizowały i rozliczyły projekty w ramach PROO 1a, mogą ubiegać się o kolejne dotacje w tym samym programie, co nie jest możliwe dla organizacji korzystających z programów tematycznych, mimo że ich zakresy finansowania nie pokrywają się z ogólnym rozwojem instytucjonalnym przewidzianym w PROO. To tworzy nierówne i niesprawiedliwe warunki uczestnictwa w konkursie. Warto zatem usunąć zapis dotyczący wykluczenia wymienionych organizacji lub wyrównać ich uprawnienia do udziału, tak aby wszyscy beneficjenci poprzednich edycji PROO oraz programów tematycznych byli traktowani równo, co promowałoby przejrzystość i sprawiedliwość w dostępie do środków publicznych.	Jak wyżej.
---	---------------------	----------------------------	----	--	--	------------

6	Federacja Obywatelska na Rzecz Tożsamości i Aktywności Lokalnej	PROO 1a ROP, UL, MDS	15	Należy wykreślić z grona podmiotów nieuprawnionych organizacje, które otrzymały dofinansowanie i zawarły umowę w latach 2020-2025 w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021–2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033.	Przypominamy, że konkursy w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021–2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033 miały inne przeznaczenie i ukierunkowane były na działania nie w 100% zbieżne ze wspieranymi w ramach PROO. Natomiast organizacje, które tam aplikowały również mają potrzeby w zakresie rozwoju instytucjonalnego, dla którego najbardziej adekwatnym jest program PROO. Warto również zauważyć, że starując w konkursach nie miały wiedzy, że będą wykluczone z PROO – uważamy, że regulacje, zwłaszcza w tak poważnej materii, ograniczające aplikowanie, nie powinny działać wstecz. Zwrócić też trzeba uwagę, że w ww. programach możliwe było realizowanie działań programowych, miękkich np. w organizacjach poradniczych finansowanie poradnictwa – a więc działań misyjnych, a nie jedynie rozwoju instytucjonalnego. Organizacje mogły się na tych aspektach skupiać – zatem nie jest właściwe pozbawianie ich możliwości rozwoju np. w postaci poszerzania bazy rzeczowej, czy budowania stabilności finansowej. Nielogiczne jest także wykluczanie ww. podmiotów, a pozostawienie możliwości ponownego aplikowania organizacjom, które zakończyły i rozliczyły dotacje przyznane w PROO. To jest nierówne traktowanie.	Jak wyżej.
6	Bratuckie Stowarzyszenie Kulturalne	PROO 1a ROP, UL, MDS	15	Postulujemy, aby nie wykluczać z możliwości otrzymania dotacji organizacji, które otrzymały dofinansowanie i zawarły umowę w latach 2020-2025 w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021–2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033.	Uważamy, że konkursy w ramach tych programów rządowych miały inne cele niż PROO. Organizacje, które tam aplikowały i otrzymały środki również mają potrzeby związane z rozwojem instytucjonalnym i właśnie PROO najlepiej na nie odpowiada. Kiedy składały wnioski do tamtych programów, nie miały świadomości, że przez to zostaną wykluczone z PROO, a takie zasady nie powinny działać wstecz. W ramach innych programów można było realizować działania misyjne, np. poradnictwo, a nie tylko rozwój instytucjonalny. Dlatego nie jest to logiczne, że teraz odbiera się szansę na rozwój, np. na poszerzenie zaplecza czy budowanie stabilności finansowej. Dziwne jest też to, że wyklucza się organizacje, które otrzymały dofinansowanie i zawarły umowę w latach 2020-2025 w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021–2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033, a jednocześnie pozwala ponownie aplikować tym, które już wcześniej dostały i rozliczyły dotacje z PROO.	Jak wyżej.

6	Fundacja Instytut Analiz Społeczno-Gospodarczych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego	PROO 1a ROP, UL, MDS	15	Instytut wnosi, aby zrezygnować z zaliczenia do organizacji nieuprawnionych do udziału w konkursie tych, które otrzymały dofinansowanie i zawarły umowę w latach 2020-2025 w ramach Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033.	W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na fakt, iż wymienione organizacje aplikując do Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Międzynarodowych Domów Spotkań na lata 2021-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033, nie miały wiedzy, że wykorzystanie dotacji w ww. konkursach wyeliminuje je z możliwości ubiegania się o środki z PROO. Zastosowany teraz mechanizm wykluczenia działa wstecz, co nie powinno mieć miejsca. Jest to o tyle bardziej nieuprawnione, że w ramach ww. programów istniała nie tylko możliwość dofinansowania zadań stricte podnoszących poziom rozwoju instytucjonalnego organizacji, ale też działań programowych, misyjnych. Stąd też blokowanie teraz możliwości pozyskania środków z PROO na np. poszerzanie bazy rzeczowej, czy budowania stabilności finansowej jest dyskryminujące w stosunku do organizacji, które w ramach ww. programów inaczej ukierunkowały wykorzystanie wsparcia. Instytut zwraca też uwagę, że w kontekście proponowanych zapisów dyskryminujące jest również podejście, w którym pozostawia się możliwość ponownego ubiegania się o środki w ramach PROO organizacjom, które rozliczyły poprzednie dotacje w konkursie, a blokuje się podmioty, które analogicznie rozliczyły dotacje, ale w innych konkursach. Stąd wniosek, aby przywołane regulacje wykreślić.	Jak wyżej.
7	Towarzystwo Obywatelskiej Aktywności Lokalnej w Zedermanie	PROO 1a - Beneficjenci poprzednich edycji	15	Beneficjenci PROO 2019-2025 powinni być oceniani na równych zasadach z innymi.	Wykluczanie jest sprzeczne z misją programu, który ma wspierać rozwój całego sektora.	Odrzucenie Mając na uwadze ograniczone środki na Program PROO brak jest zasadności udzielania kilka razy dotacji na rozwój instytucjonalny tej samej organizacji, w tym samym priorytecie, w tej samej ścieżce.
7	Centrum Rozwoju Obywatelskiego	PROO 1a - Beneficjenci poprzednich edycji	15	Beneficjenci PROO 2019-2025 powinni być dopuszczeni, jeśli wnioskuje o inne priorytety.	Każdy priorytet wspiera odmienny obszar, a rozwój organizacji nie jest jednowymiarowy.	Jak wyżej.
7	Stowarzyszenie Szczęśliwy Senior	PROO 1a - Beneficjenci poprzednich edycji	15	Kryterium dotyczące wcześniejszych edycji należy złagodzić.	Organizacje, które już raz korzystały, mogą pokazać nowe, ambitne plany rozwoju.	Jak wyżej.
7	Stowarzyszenie Aktywnych Seniorów w Dębicy	PROO 1a - Beneficjenci poprzednich edycji	15	Wykluczenie wszystkich beneficjentów PROO z lat 2019-2025 jest nieuzasadnione.	Rozwój organizacyjny to proces ciągły i nie powinien być blokowany przez wcześniejsze uczestnictwo.	Jak wyżej.

7	Polskie Towarzystwo ADHD	PROO 1a - Beneficjenci poprzednich edycji	15	Beneficjenci PROO sprzed 2025 roku powinni być dopuszczeni, jeśli wykażą trwałe rezultaty wcześniejszego wsparcia. Kryterium dotyczące wcześniejszych beneficjentów powinno ograniczać się tylko do tych, którzy nie rozliczyli dotacji. Zakaz udziału beneficjentów z lat 2019–2025 działa wstecz i narusza zasadę sprawiedliwości.	W ten sposób premiowane są organizacje, które dobrze wykorzystały środki. W przeciwnym razie kara obejmuje organizacje uczciwe i rzetelne. Organizacje startowały w konkursach nie mając świadomości, że w przyszłości zostaną wykluczone.	Jak wyżej.
7	Stowarzyszenie „Młodzi Duchem”	PROO 1a - Beneficjenci poprzednich edycji	15	Kryterium wykluczające wcześniejszych beneficjentów jest nadmierne.	Wystarczającym ograniczeniem powinien być obowiązek prawidłowego rozliczenia wcześniejszych projektów.	Jak wyżej.
8	Stowarzyszenie Inicjatywa Obywatelska Pro Civium	PROO 1a - Beneficjenci poprzednich edycji	15	Co do Proo1a również uważam, że NGOs powinien otrzymać wsparcie z Proo1a raz no przynajmniej na kilka lat, bo inaczej to oznaka, gdy znowu aplikuje raz po razie, że źle spożytkował poprzednie środki. Chodzi tylko o to by realizacja jednego konkursu innego niż Proo1a nie blokowała (po rozliczeniu jak należy) możliwości aplikowania o środki na rozwój instytucjonalny, czyli właśnie Proo1a		Wyjaśnienie Właśnie w tym celu wprowadzono ograniczenie co do podmiotów uprawnionych.
9	Polski Czerwony Krzyż	PROO 1a - Oddziały terenowe	15	Umieszczenie wśród podmiotów nieuprawnionych oddziałów terenowych organizacji pozarządowych, które nie posiadają osobowości prawnej	Wyłączenie oddziałów terenowych organizacji pozarządowych nieposiadających osobowości prawnej sprawia, że dostęp do pozyskiwania środków jest dla organizacji takiej jak Polski Czerwony Krzyż mocno ograniczony. Powyższe znacząco utrudnia i zmniejsza możliwości działania i wykonywania zadań statutowych. Takie ograniczenie dyskryminuje duże organizacje pozarządowe o zasięgu ogólnokrajowym, działające za pośrednictwem swoich oddziałów terenowych. Jednocześnie organizacje działające w formach federacyjnych bądź nadające osobowość jednostkom terenowym mają nieograniczony dostęp do takich środków.	Odrzucenie Mając na uwadze ograniczone środki na Program PROO oraz wysokie zainteresowanie Programem, brak jest zasadności co do rozszerzania katalogu podmiotów uprawnionych o katalog oddziałów terenowych organizacji pozarządowych, które nie posiadają osobowości prawnej.
10	Spotkanie konsultacyjne	PROO 1a - podmioty nieuprawnione	15	Włączenie do katalogu podmiotów uprawnionych organizacji harcerskich	Środki z ROHiS trafiają głównie do mniejszych organizacji harcerskich.	Odrzucenie Organizacje harcerskie posiadają dedykowany program jakim jest ROHiS, w związku z czym, mając na uwadze ograniczone środki na Program PROO, brak jest zasadności, aby organizacje tego typu były podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o dotacje w ramach PROO 1a.
11	Szkoła Liderstwa im. Zbigniewa Pełczyńskiego	PROO 2a - podmioty uprawnione	14	W ramach PROO 2a o dotacje mogą ubiegać się organizacje: zatrudniające osobę wykonującą zadania fundaisera od stycznia 2025 roku;	Zrealizowanie wymogu zatrudnienia osoby wykonującej zadania fundaisera od stycznia 2025 roku jest w praktyce bardzo trudne dla organizacji pozarządowych, zarówno dużych, jak i małych. Rzadko która organizacja może pozwolić sobie na dedykowane stanowisko tego typu, a w większości przypadków zadania fundraisingowe są wykonywane przez osoby już zarządzające organizacją, np. prezesów lub dyrektorów, bez formalnych umów czy etatów. W takiej sytuacji pojawia się pytanie, na jakiej podstawie organizacja miałaby uzasadnić we	W ramach Regulaminu zrezygnowano z ogłaszania konkursu w Priorytecie PROO 2a przed wprowadzeniem zmian w treści programu PROO. Uwagi zgłoszone przez organizacje w zakresie PROO 2a zostaną wzięte pod uwagę w trakcie przygotowywania Regulaminu konkursu PROO 2 na rok 2026.

					wniosku, że posiada zatrudnionego fundaisera, skoro funkcja ta nie jest odrębnym stanowiskiem, lecz wynika z bieżącego zarządzania.	
12	Towarzystwo Obywatelskiej Aktywności Lokalnej w Zedermanie	PROO 2a - podmioty uprawnione	14	Minimalny próg 1 mln zł dla PROO 2a jest za wysoki.	Dobrze przygotowane organizacje z mniejszym przychodem mogą równie skutecznie tworzyć kapitały żelazne.	W ramach Regulaminu zrezygnowano z ogłaszania konkursu w Priorytecie PROO 2a przed wprowadzeniem zmian w treści programu PROO. Uwagi zgłoszone przez organizacje w zakresie PROO 2a zostaną wzięte pod uwagę w trakcie przygotowywania Regulaminu konkursu PROO 2 na rok 2026.
12	Centrum Rozwoju Obywatelskiego	PROO 2a - podmioty uprawnione	14	Wymóg 1 mln zł przychodu w PROO 2a należy obniżyć do 300 tys. zł.	Takie podejście zwiększy dostępność programu dla organizacji lokalnych i średnich.	W ramach Regulaminu zrezygnowano z ogłaszania konkursu w Priorytecie PROO 2a przed wprowadzeniem zmian w treści programu PROO. Uwagi zgłoszone przez organizacje w zakresie PROO 2a zostaną wzięte pod uwagę w trakcie przygotowywania Regulaminu konkursu PROO 2 na rok 2026.
12	WODNE OCHOTNICZE POGOTOWIE RATUNKOWE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO ODZIAŁ MIEJSKO-POWIATOWY "ANIOŁY" W TRZCIANCE	PROO 2a - podmioty uprawnione	14	PROO 2a przychód organizacji zakwalifikowanych do udziału powinien wynosić 600 tys zł w jednym z 3 ostatnich lat	Sugerując się PROO 1a gdzie maksymalna wielkość grantu to 500 tys zł a kwalifikacja do tego wynosi 300 tys zł, analogicznie powinno być z Proc 2a czyli jak mamy dostępny 1 mln wtedy kwalifikacją powinno być 600 tys zł rocznie w ostatnich 3 latach.	W ramach Regulaminu zrezygnowano z ogłaszania konkursu w Priorytecie PROO 2a przed wprowadzeniem zmian w treści programu PROO. Uwagi zgłoszone przez organizacje w zakresie PROO 2a zostaną wzięte pod uwagę w trakcie przygotowywania Regulaminu konkursu PROO 2 na rok 2026.
12	Polskie Towarzystwo ADHD	PROO 2a - podmioty uprawnione	14	Próg 1 mln zł dla PROO 2a jest zbyt wysoki w kontekście działań lokalnych. Minimalny próg przychodowy 1 mln zł w PROO 2a należy zastąpić kryterium jakościowym.	Utrudnia to dostęp do programu organizacjom, które dopiero rozpoczynają proces profesjonalizacji. To ogranicza różnorodność beneficjentów i pomija potencjał lokalnych podmiotów. Ważniejsze od przychodów są kompetencje i gotowość do budowania kapitałów żelaznych.	W ramach Regulaminu zrezygnowano z ogłaszania konkursu w Priorytecie PROO 2a przed wprowadzeniem zmian w treści programu PROO. Uwagi zgłoszone przez organizacje w zakresie PROO 2a zostaną wzięte pod uwagę w trakcie przygotowywania Regulaminu konkursu PROO 2 na rok 2026.
12	Stowarzyszenie Szczęśliwy Senior	PROO 2a	14	Wymóg 1 mln zł ogranicza dostęp mniejszych, ale dobrze funkcjonujących organizacji.	To nie przychód, a potencjał i strategia powinny decydować o dopuszczeniu.	W ramach Regulaminu zrezygnowano z ogłaszania konkursu w Priorytecie PROO 2a przed wprowadzeniem zmian w treści programu PROO. Uwagi zgłoszone przez organizacje w zakresie PROO 2a zostaną wzięte pod uwagę w trakcie przygotowywania Regulaminu konkursu PROO 2 na rok 2026.

12	Stowarzyszenie Aktywnych Seniorek w Dębicy	Wkład własny	14	Minimalny próg 1 mln zł przychodów w PROO 2a ogranicza dostęp dla mniejszych, dynamicznie rozwijających się NGO.	Próg ten wyklucza podmioty lokalne, które mogłyby efektywnie budować kapitał żelazny, ale jeszcze nie osiągnęły wysokich przychodów.	W ramach Regulaminu zrezygnowano z ogłaszania konkursu w Priorytecie PROO 2a przed wprowadzeniem zmian w treści programu PROO. Uwagi zgłoszone przez organizacje w zakresie PROO 2a zostaną wzięte pod uwagę w trakcie przygotowywania Regulaminu konkursu PROO 2 na rok 2026.
12	Stowarzyszenie „Młodzi Duchem”	Wkład własny	14	Wymóg 1 mln zł przychodów w PROO 2a sztucznie promuje duże podmioty.	Organizacje mniejsze, ale innowacyjne i stabilne, też mogą budować kapitały żelazne.	W ramach Regulaminu zrezygnowano z ogłaszania konkursu w Priorytecie PROO 2a przed wprowadzeniem zmian w treści programu PROO. Uwagi zgłoszone przez organizacje w zakresie PROO 2a zostaną wzięte pod uwagę w trakcie przygotowywania Regulaminu konkursu PROO 2 na rok 2026.
13	Szkoła Liderstwa im. Zbigniewa Pełczyńskiego	PROO 2a	11	Zapis - Strategia tworzenia kapitału żelaznego powinna zakładać włączanie zidentyfikowanych w środowisku lokalnym interesariuszy (np. majątne osoby prywatne, lokalne przedsiębiorstwa, które w idei budowy kapitałów żelaznych odnajdą jeden z celów swojej społecznej odpowiedzialności, itp.). Z całą pewnością proces budowania kapitałów żelaznych powinien zostać wsparty przez samorządy lokalne, które mogą udzielić mu poparcia w formie co najmniej patronatu, aż po zaangażowanie finansowe. Organizacje pozarządowe przystępujące do tworzenia początkowych kapitałów żelaznych winny uczynić wszystko, co w ich mocy, aby zmobilizować lokalne struktury obywatelskie do wsparcia ich inicjatywy. Tylko wtedy taka inicjatywa obywatelska staje się wiarygodna i ma szansę odnosić sukcesy w dłuższej perspektywie.	Nie zakładamy, że tworzenie kapitału żelaznego wymaga wsparcia samorządów lokalnych. Strategia budowy kapitału może przyjmować różne podejścia. Organizacje o zasięgu ogólnopolskim, które nie działają na rzecz konkretnego miasta, nie muszą korzystać z zaangażowania władz samorządowych, a proces budowy kapitału może w pełni opierać się na aktywności społecznej i wsparciu prywatnych podmiotów. Wiarygodność można budować także poprzez inne formy współpracy, np. z pojedynczymi darczyńcami lub prywatnymi podmiotami, które wspierają projekt swoim doświadczeniem, zasobami lub zaangażowaniem finansowym.	W ramach Regulaminu zrezygnowano z ogłaszania konkursu w Priorytecie PROO 2a przed wprowadzeniem zmian w treści programu PROO. Uwagi zgłoszone przez organizacje w zakresie PROO 2a zostaną wzięte pod uwagę w trakcie przygotowywania Regulaminu konkursu PROO 2 na rok 2026.
14	Fundacja Quantum Możliwości	PROO 5	12	Rozszerzyć katalog sytuacji objętych wsparciem o nagłe potrzeby związane z cyfryzacją (np. awaria sprzętu IT, zakup oprogramowania online).	W dobie transformacji cyfrowej przerwy w dostępie do narzędzi cyfrowych paraliżują działalność organizacji. Wsparcie takie zwiększy odporność NGO na kryzysy.	Wyjaśnienie Takie działania wpisują się i są finansowane w ramach PROO 5, jeżeli wynikają z sytuacji nagłych i niemożliwych do przewidzenia. Naprawa zużytego sprzętu, który uległ awarii czy rozwój cyfrowy organizacji nie będą się wpisywały w założenia Priorytetu PROO 5.
15	Fundacja Przestrzeń do życia	PROO 5	12	Czy brak środków dla PROO5 dla 2027 i 2028 roku oznacza, że w kolejnych latach priorytet nie będzie kontynuowany?		Wyjaśnienie Nie. PROO 5 na lata 2027-2028 zostanie ogłoszone w Regulaminach konkursów na rok 2027 i 2028.

16	Pomorska Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych	PROO 5	12	Uprościć wymogi dokumentowania „nagłych potrzeb” oraz rozszerzyć katalog kosztów (np. awaryjna obsługa IT, koszty zastępstw kadrowych).	Procedura ma być szybka i elastyczna, a obecny wymóg dokumentów (np. link do informacji publicznej) jest zbyt restrykcyjny.	Wyjaśnienie Procedura PROO 5 jest szybka i elastyczna. Jednakże, w celu zapewnienia racjonalnego i celowego wydatkowania środków publicznych oświadczenia we wniosku muszą posiadać potwierdzenie. Takie działania wpisują się i są finansowane w ramach PROO 5, jeżeli wynikają z sytuacji nagłych i niemożliwych do przewidzenia. Naprawa zużytego sprzętu, który uległ awarii czy rozwój cyfrowy organizacji nie będą się wpisywały w założenia Priorytetu PROO 5.
16	Fundacja Przestrzeń do życia	PROO 5	19	PROO 5 – Pomoc doraźna – rezygnacja z obowiązku posiadania dokumentów potwierdzających wystąpienie sytuacji nieprzewidzianych na rzecz oświadczenia.	Jakiego rodzaju dokumenty to mają być? Czy tylko zaświadczenie od Policji, Straży Pożarnej, instytucji publicznych? W przypadku pozostałych rodzajów dokumentów mogą mieć różną moc i czy jesteście Państwo w stanie to weryfikować? Czy jest w ogóle taka potrzeba?	Jak wyżej.
17	Fundacja Przestrzeń do życia	PROO 5	19	Członkostwo – rozszerzenie na opłaty członkowskie ogólnopolskich federacji.	Koszty opłat członkowskich w dużej mierze dotyczą NGOśw, które realizują współpracę międzynarodową. Ale również federacje ogólnopolskie borykają się z trudnościami w ponoszeniu opłat przez swoje organizacje członkowskie. Rozszerzenie składek w tym zakresie w istotny sposób wesprze rozwój federacji w Polsce, na co jako sektor, liczymy.	Odrzucenie Mając na uwadze ograniczone środki na realizację Priorytetu 5 oraz bardzo wysokie zainteresowanie Priorytetem, brak jest zasadności dla rozszerzania katalogu działań kwalifikowanych.
18	Pomorska Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych	Czas realizacji zadań (PROO 1a)	20	Zmniejszyć ryzyko NGO przy kwalifikowalności kosztów „przed rozstrzygnięciem” — np. dopuścić korektę terminu rozpoczęcia po ogłoszeniu wyników.	Rozpoczynanie działań bez gwarancji dotacji naraża NGO na ryzyko finansowe.	Wyjaśnienie W tym celu przesunięto termin rozpoczęcia realizacji zadań o miesiąc w Regulaminie. W efekcie, rozstrzygnięcie powinno mieć miejsce przed rozpoczęciem realizacji zadań.
19	Pomorska Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych	Czas realizacji zadań (PROO 1a)	20	Wprowadzić możliwość składania projektów maksymalnie 4-letnich (np. 2026–2029) w przypadku zadań wymagających długofalowego wdrożenia i ewaluacji, takich jak rozwój instytucjonalny, strategię wieloletnie czy projekty edukacyjne i infrastrukturalne.	Obecne ograniczenie do 3 lat nie pozwala na pełne zaplanowanie działań strategicznych, zwłaszcza przy budowie trwałych modeli finansowych czy wdrażaniu kapitałów żelaznych. 4 lata pozwoliłyby lepiej zsynchronizować projekty z cyklami strategicznymi NGO. W PROO ta uwaga jest szczególnie mocna dla Priorytetu 2a (kapitały żelazne) – proces budowania trwałego funduszu i zaufania społecznego w praktyce zajmuje więcej niż 2 lata.	Wyjaśnienie Brak prawnej możliwości wdrożenia rozwiązania. NIW-CRSO nie ma możliwości zaciągania zobowiązań powyżej 3 lat.
20	Fundacja Przestrzeń do życia	Czas realizacji zadań (PROO 5)	21	Możliwość rozliczenia wydatków poniesionych od dnia wskazanego we wniosku, nie wcześniejszych niż dzień złożenia wniosku.	W przypadku PROO 5 ścieżka „życie publiczne” to często udział w wydarzeniach, o których informacje pozyskuje się na tyle późno, że wniosek, ocena, umowa mogą i często oznaczają, konieczność rezygnacji z udziału. Niestety, brak jest spójnego systemu informowania/publikowania o wydarzeniach, co oznacza, że niestety dostęp do nich może być utrudniony.	Wyjaśnienie Brak możliwości kwalifikowania wydatków powstałych przed datą złożenia wniosku.

21	Fundacja Quantum Możliwości	Wkład własny	22	Obniżyć wymagany wkład własny finansowy w PROO 1a ścieżka 3 i PROO 2a z 10% do maksymalnie 5%.	Wkład własny na poziomie 10% przy dotacjach kilkaset tysięcy złotych jest barierą dla młodych NGO. Obniżenie progu zwiększy dostępność programu i wyrówna szanse mniejszych fundacji.	Uwzględnienie uwagi w zakresie rezygnacji z wymaganego wkładu własnego finansowego w wysokości 10% dotacji w PROO 1a. Przywrócono rozwiązanie z Regulaminu konkursu w edycji 2025 - 10% wkładu własnego finansowego wymagane jest wyłącznie w przypadku wydatków o charakterze inwestycyjnym (10% wartości wydatku inwestycyjnego).
21	Fundacja Pomocy Dzieciom „Świat to za mały!”	Wkład własny	22	Wymagane wniesienie wkładu własnego finansowego w wysokości 10% wartości dotacji dot. PROO 1a ścieżka 3 i PROO 2a	10% wkładu własnego finansowego jest progiem zbyt dużym dla mniejszych organizacji. Wprowadzenie tego wymogu może spowodować wykluczenie podmiotów małych i średnich. Powinna być możliwość uwzględnienia wkładu osobowego, które można udokumentować w sposób przyjęty np. w FIO	Jak wyżej.
21	Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej w Łazach	Wkład własny	22	Poniechanie konieczności wniesienia finansowego wkładu własnego w wysokości 10%	Wnioskujemy o rezygnację z obowiązku wniesienia finansowego wkładu własnego w wysokości 10%, ponieważ: • Taki wkład stanowi próg zaporowy dla mniejszych organizacji – to progi kilkudziesięcnotysięczne. • Proponujemy ewentualną opcję wprowadzenia wymogu wniesienia wkładu osobowego i/lub finansowego, zależnie od możliwości organizacji. • Uważamy za nielogiczne nieuwzględnianie wkładu osobowego – III sektor angażuje znaczne zasoby osobowe, np. pracę wolontariuszy, którą można łatwo wycenić i udokumentować, jak w innych programach NIW. • Obecny wymóg ukierunkowuje dotacje na największe podmioty, wykluczając małe i średnie organizacje. • Fundamentem PROO było wzmacnianie instytucjonalne organizacji bez konieczności poszukiwania innych źródeł finansowania.	Jak wyżej.
21	Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich „Niezależni pozytywnie” w Bratucicach	Wkład własny	22	Postulujemy o wykreślenie zapisów, które nakładają obowiązek finansowego wkładu własnego w wysokości 10% dla ścieżki 3 PROO 1a i PROO 2a. Zapisy powinny być całkowicie wykreślone lub też może być wprowadzone rozwiązanie, umożliwiające dokumentowanie wkładu własnego osobowego lub też łączenia wkładu osobowego z finansowym do wyboru wnioskodawcy.	Obowiązkowy wkład finansowy 10% to bariera nie do przeskoczenia dla małych i wielu średnich organizacji. Przy większych kwotach dotacji to mogą być dziesiątki tysięcy złotych, które po prostu trudno znaleźć. PROO miał pomóc instytucjonalnie, dając finansowanie bez konieczności „kombinowania”, składania środków z różnych projektów. Do tego wkład osobowy (wolontariat, praca społeczna) jest powszechną praktyką w NGO i powinien być akceptowany jako wkład własny; da się go policzyć i udokumentować - ma to przecież miejsce w innych programach NIW - więc nie widzimy powodu, by tego nie dopuścić.	Jak wyżej.

21	Fundacja ProPublika	Wkład własny	22	Wnosimy o zmianę zapisu dotyczącego wymaganego wniesienia wkładu własnego finansowego w wysokości 10% wartości dotacji, obowiązującego dla PROO 1a ścieżka 3 oraz PROO 2a. Proponujemy zredukowanie wymaganego wkładu własnego lub wprowadzenie identycznego jak pozostałych priorytetach PROO 1a (10% wkład własny finansowy w przypadku ponoszenia wydatków o charakterze inwestycyjnym), aby nie stanowił nadmiernej bariery dostępu do finansowania, szczególnie dla organizacji aplikujących o wyższe kwoty dofinansowania.	Przyjęcie zasady wymaganego 10% wkładu własnego finansowego wartości całej dotacji w przypadku PROO 1a ścieżki 3 oraz PROO 2a może stanowić istotną przeszkodę dla wielu organizacji ubiegających się o wsparcie. Choć zasada 10% wkładu własnego na wydatki inwestycyjne (jak w pozostałych priorytetach PROO 1a) jest zrozumiała i adekwatna do intencji racjonalnego współfinansowania inwestycji, to jednak nałożenie takiego samego poziomu na całą wartość dotacji, może nadmiernie ograniczyć dostęp do programu. Wielu beneficjentów, mimo względnie wysokich obrotów czy przychodów, nie dysponuje wystarczającymi środkami finansowymi, które mogliby przeznaczyć na wkład własny. Wysoki próg wkładu własnego finansowego może skutkować zniechęceniem potencjalnych uczestników oraz ograniczeniem prorozwojowego charakteru PROO. Zatem w celu zwiększenia dostępności i efektywności programu rekomendujemy złagodzenie wymogu i również w Priorytecie 3 oraz PROO 2a zastosowania zasady wkładu własnego finansowego wyłącznie w odniesieniu do wydatków inwestycyjnych.	Jak wyżej.
21	Federacja Obywatelska na Rzecz Tożsamości i Aktywności Lokalnej	Wkład własny	22	Należy zrezygnować z wymogu finansowego wkładu własnego w wysokości 10% dla ścieżki 3 PROO 1a i PROO 2a lub też wprowadzić możliwość zapewnienia wkładu własnego w postaci wkładu osobowego i/lub wkładu finansowego.	Poziom 10% wkładu własnego finansowego jest progiem zaporowym dla mniejszych organizacji np. przy dotacji 500 tys. w PROO 1a to aż 50 tys. finansowego wkładu własnego. Wprowadzenie tego wymogu jest de facto ukierunkowaniem dotacji na największe podmioty i skutkuje wykluczeniem organizacji małych i średnich. Przypominamy, że fundamentem i ideą powstania programu PROO było wzmocnienie instytucjonalne organizacji bez konieczności zmuszania ich do poszukiwań innych źródeł finansowania tego rozwoju, zatem wprowadzanie obowiązku współfinansowania działań i to na takim poziomie stanowi odejście od tej bardzo istotnej idei. Absolutnie nielogiczne jest nieuwzględnianie wkładu osobowego. W podejmowanych działaniach rozwojowych, organizacje mogą angażować i angażują znaczne zasoby osobowe w postaci pracy wolontariuszy, które jest łatwo wycenić i udokumentować w sposób przyjęty np. w FIO. Nielogiczne już było pomijanie tej kwestii w poprzednich edycjach PROO, a jeszcze bardziej oderwane od rzeczywistości jest niedopuszczenie możliwości wkładu własnego osobowego i jednocześnie wprowadzenie wymogu wkładu finansowego.	Jak wyżej.

21	Fundacja Instytut Analiz Społeczno-Gospodarczych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego	Wkład własny	22	Instytut wnosi o wykreślenie zapisów, które nakładają obowiązek finansowego wkładu własnego w wysokości 10% dla ścieżki 3 PROO 1a i PROO 2a. Alternatywnie można wprowadzić wymóg wkładu własnego, ale w wybranej postaci – finansowego, osobowego bądź jako miksu tychże – w proporcjach wybranych przez aplikujące organizacje.	Przyjęty próg obowiązkowego wkładu finansowego stanowić będzie wykluczającą barierę dla organizacji mniejszych, czy nawet średniej wielkości. Przyjmując górny pułap dotacji, wkład finansowy stanowiłby 50 tys. złotych – co jest wielością odpowiadającą całości finansowania wielu projektów w III sektorze. Z automatu będzie to trudna, a wręcz niemożliwa do pokonania bariera dla większości organizacji. Instytut zwraca uwagę, że jednym z istotnych założeń, które przyświecały powstaniu programu PROO było wzmocnienie instytucjonalne podmiotów III sektora przez przekazywanie dotacji wprost na to przeznaczonych, bez konieczności znajdowania przez organizacje innych źródeł finansowania. PROO miał zapewnić adekwatne do potrzeb organizacji środki i zdjąć z nich konieczność „kombinowania” w poszukiwaniu finansów na rozwój. Proponowane w regulaminie rozwiązania stoją zaś w sprzeczności z pierwotnym założeniami PROO. Ponadto za nielogiczne i stojące w sprzeczności ze specyfiką III sektora Instytut uznaje pomijanie wkładu osobowego w możliwości realizacji działań rozwojowych organizacji. Praktyką jest, że duża część wysiłków w tym zakresie angażuje społeczną pracę wolontariatu. Biorąc to pod uwagę, jeśli już miałyby dojść do konieczności dokumentowania wkładu własnego organizacji w realizowanie zadania, powinna być możliwość uwzględniania wkładu osobowego. Jest on prosty do udokumentowania i wycenienia (vide – NOWEFIO).	Jak wyżej.
21	Bratuckie Stowarzyszenie Kulturalne	Wkład własny	22	Uważamy, że nie powinno się wprowadzać wymogu finansowego wkładu własnego w postaci innej, niż wymagany przepisami jedynie dla wydatków inwestycyjnych (dot. ścieżki 3 PROO 1a i PROO 2a). Jeśli już powinien być wprowadzony wkład własny, to należy umożliwić wniesienie go w postaci wkładu osobowego lub też (ale w proporcjach do decyzji organizacji) jako miksu wkładu osobowego i finansowego	Uważamy, że wymóg 10% wkładu własnego finansowego to zaporą nie do przejścia dla mniejszych organizacji. Jeśli jako przykładowa organizacja dostajemy np. 500 tys. zł dotacji w PROO 1a, to musimy dołożyć aż 50 tys. zł z własnej kieszeni – to ogromna kwota. W praktyce takie zasady faworyzują największe podmioty, a mniejsze i średnie są wykluczane. Przecież założeniem PROO od początku było to, żeby wspierać rozwój instytucjonalny bez zmuszania organizacji III sektora do szukania dodatkowych pieniędzy. Wprowadzanie obowiązkowego współfinansowania to odwrót od tego słusznego podejścia. Kompletnie nielogiczne jest też to, że nie uznaje się wkładu osobowego. Często w organizacjach angażujemy wolontariuszy, a ich pracę można łatwo wycenić i udokumentować – tak jak robi się to np. w FIO. Teraz, gdy wprowadza się obowiązek wkładu finansowego, jest to oderwane od rzeczywistości III sektora.	Jak wyżej.

21	WODNE OCHOTNICZE POGOTOWIE RATUNKOWE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO ODZIAŁ MIEJSKO-POWIATOWY "ANIOŁY" W TRZCIANCIE	Wkład własny	22	W prom 1a ścieżka 3 oraz prom 2a wymagane wniesienie wkładu własnego powinno być tylko od zakupów o charakterze inwestycyjnym	Zwiększa nierówności w sektorze – organizacje z dużych miast i o mocnej bazie finansowej są uprzywilejowane względem NGO z mniejszych miejscowości. Tymczasem właśnie mniejsze, lokalne organizacje często odpowiadają na najpilniejsze potrzeby społeczności i powinny być wzmacniane przez programy centralne. Cel programów PROO – programy te mają wspierać rozwój instytucjonalny i trwałość organizacji, a nie premiować wyłącznie tych, którzy już mają zaplecze finansowe. Wkład własny w formie finansowej wypacza sens wsparcia, zmuszając organizacje do poszukiwania środków „na wkład” zamiast koncentrowania się na jakości działań i budowaniu profesjonalizacji.	Jak wyżej.
21	Spotkanie konsultacyjne	Wkład własny	22	Rezygnacja z wniesienia wkładu własnego finansowego na poziomie 10% w przypadku PROO	Będzie to problem dla większości organizacji.	Jak wyżej.
22	Fundacja Quantum Możliwości	Koszty kwalifikowalne	23	Włączyć koszty promocji, komunikacji społecznej i budowania marki jako kwalifikowalne.	Widoczność i rozpoznawalność organizacji w przestrzeni publicznej zwiększa jej trwałość i możliwość pozyskiwania partnerów, co wpisuje się w cele PROO.	Wyjaśnienie Regulamin konkursu nie określa wprost katalogu kosztów kwalifikowanych. Koszty są kwalifikowane jeżeli są niezbędne do realizacji zadania.
22	Pomorska Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych	Koszty kwalifikowalne	23	Ująć katalog kosztów związanych z dostępnością (np. tłumaczenia PJM, napisy, audiodeskrypcja) jako wprost kwalifikowalne.	Regulamin przewiduje obowiązek zapewnienia dostępności (rozdz. VII), ale brak powiązania z budżetem zwiększa ryzyko odrzucenia kosztów.	Jak wyżej.
23	Szkoła Liderstwa im. Zbigniewa Pełczyńskiego	PROO 2a - załączniki	32	PROO 2a Obowiązkowymi załącznikami do wniosku są: • Wieloletnia strategia rozwoju Wnioskodawcy; • Strategia fundraisingowa Wnioskodawcy.	Warto byłoby doprecyzować, co dokładnie oznacza „wieloletnia strategia rozwoju” oraz „strategia fundraisingowa” i czy wnioskujący mają przedkładać wyłącznie oficjalne dokumenty organizacji, np. uchwalone przez zarząd lub dostępne publicznie na stronie internetowej. Bez takiego doprecyzowania może powstać niejasność, jakie dokumenty będą uznawane za spełniające wymóg załączników.	W ramach Regulaminu zrezygnowano z ogłaszania konkursu w Priorytecie PROO 2a przed wprowadzeniem zmian w treści programu PROO. Uwagi zgłoszone przez organizacje w zakresie PROO 2a zostaną wzięte pod uwagę w trakcie przygotowywania Regulaminu konkursu PROO 2 na rok 2026.

24	Fundacja ProPublika	Ocena formalna - plagiat	33	Dotyczy kryterium formalnego: „Merytoryczna treść wniosku nie jest tożsama z treścią innego wniosku złożonego w niniejszym konkursie lub dofinansowanego w poprzednich edycjach Programu.” Proponujemy doprecyzowanie zapisu kryterium formalnego dotyczącego tożsamości merytorycznej treści wniosku z wnioskiem złożonym w tym samym konkursie lub dofinansowanym w poprzednich edycjach programu. Powinien znaleźć się wyraźny zapis, że dopuszczalne jest ponowne składanie podobnych lub nawet takich samych wniosków przez organizacje, które w poprzednich edycjach nie otrzymały finansowania, a po wprowadzeniu ewentualnych korekt ponownie ubiegają się o dotację.	W praktyce zdarza się, że organizacje, które nie uzyskały dofinansowania w danej edycji programu, składają ponownie takie same lub bardzo podobne wnioski w kolejnych edycjach po dokonaniu drobnych zmian lub korekt. Brak wyraźnego zapisu w tym zakresie może prowadzić do nieuzasadnionego odrzucenia wniosków, co jest sprzeczne z celem programu, jakim jest wspieranie rozwoju organizacji i umożliwienie im skutecznej realizacji działań statutowych. Doprecyzowanie kryterium formalnego w aspekcie ponownego składania wniosku po wcześniejszym nieuzyskaniu finansowania zapewni przejrzystość i elastyczność zasad konkursu oraz zachęci beneficjentów do dalszych działań rozwojowych.	Częściowe uwzględnienie. Wniosek powinien zawierać diagnozę adekwatną do potrzeb i sytuacji Wnioskodawcy. Kopiowanie diagnozy potrzeb z innych wniosków, czy kopiowanie działań z innych wniosków w celu doposażenia/pozyskania środków w efekcie jest nieadekwatne do potrzeb Wnioskodawcy i nie realizuje celów Programu, a także powoduje nieracjonalne wydatkowanie środków publicznych. Co więcej, w przypadku odrzucenia w przedmiotowym kryterium formalnym, organizacja będzie miała możliwość odwołania się i uzasadnienia, iż złożona oferta nie ma charakteru kopii już zrealizowanego zadania. W przypadku poprzednich edycji konkursu - kryterium odnosi się jedynie do ofert dofinansowanych - nie wniosków, które nie uzyskały dofinansowania.
25	Fundacja Pomocy Dzieciom „Świat to za mało!”	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Rezygnacja z dwuetapowej oceny wniosków	Wniosek wstępny w niewielkim zakresie różni się od pełnego - Przygotowując wniosek wstępny i tak trzeba przygotować budżet, harmonogram oraz rezultaty, by wiedzieć "co", "kiedy", "za ile" chcemy osiągnąć w wyniku realizacji przedsięwzięcia - wnioski w konkursie są przyjazne i nie wymagają przygotowania specjalistycznych dokumentów np. operatów szacunkowych, analiz ryzyka, wpływów na środowisko itp. - uznaniowość ekspertów - nie zawsze pomysł może podobać się ekspertowi, a dla organizacji dane rozwiązanie będzie wartościowe - zagrożenie oceniania przez ekspertów kryteriów we wniosku wstępnym, które na tym etapie nie powinny być oceniane np. zabraknie jakiejś informacji - znacznie wydłużony proces oceny - uwagi eksperta do wniosku wstępnego nie są wiążące dla eksperta oceniającego wniosek pełny, co zwiększa loteryjność końcowej oceny	Uwaga uwzględniona
25	Fundacja Antares	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Postulujemy rezygnację z wprowadzenia dwuetapowej procedury realizacji konkursu w podziale na etap wniosków wstępnych i wniosków pełnych.	Konkursy w ramach PROO charakteryzują się i tak znacznymi opóźnieniami w podpisywaniu umów oraz przekazywaniu dotacji. Wprowadzenie dodatkowego etapu oceny spowoduje dalsze odsunięcie w czasie rozpoczęcia realizacji projektów. Może to skutkować utrudnieniami w wykonaniu zaplanowanych działań, w szczególności w przypadku projektów o ściśle określonym harmonogramie rzeczowo-finansowym.	Jak wyżej.
25	Towarzystwo Obywatelskiej Aktywności Lokalnej w Zedermanie	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Ocena powinna być jednoetapowa z obowiązkową możliwością korekt.	To zmniejsza ryzyko błędów formalnych i zwiększa transparentność.	Jak wyżej.

25	Centrum Rozwoju Obywatelskiego	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Dwuetapowa ocena wniosków wydłuża konkurs i generuje dodatkowe koszty obsługi.	Środki przeznaczone na obsługę pierwszego etapu można lepiej wykorzystać na dotacje.	Jak wyżej.
25	Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej w Łazach	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Rezygnacja z dwuetapowej oceny wniosków	Proponujemy rezygnację z dwuetapowej oceny wniosków, ponieważ: • Wydłuży się czas oceny wniosków. • Kryteria oceny wniosku wstępnego i pełnego są zbliżone, co sprawia, że trzeba i tak opracować pełny wniosek już na etapie wstępnym. • Istnieje ryzyko, że eksperci będą oceniać kryteria, które nie powinny być brane pod uwagę na etapie wniosku wstępnego – takie sytuacje miały miejsce w pierwszych edycjach PROO. • Uwagi eksperta do wniosku wstępnego nie są wiążące dla eksperta oceniającego pełny wniosek i nie są mu przekazywane, nawet ich uwzględnienie przez organizację nie gwarantuje przełożenia się na ostateczną ocenę – to zwiększa losowość końcowej oceny, a tym samym możliwości dofinansowania	Jak wyżej.
25	Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich „Niezależni pozytywnie” w Bratucicach	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Postulujemy rezygnację z dwuetapowej oceny wniosków.	Dwuetapowa ocena nie ułatwia życia — powiela te same kryteria, więc i tak trzeba przygotować pełny wniosek od razu. To tylko zwiększa biurokrację i przedłuża decyzje. Mieliśmy już takie rozwiązanie w PROO i się nie sprawdziło: eksperci oceniali rzeczy, które nie powinny być oceniane na etapie wstępnym, a uwagi z etapu wstępnego nie wpływały na etap pełny. To powodowało dużo pracy i element losowości w wynikach. Lepiej od razu oceniać całość niż mnożyć etapy, które nic nie upraszczają.	Jak wyżej.
25	Stowarzyszenie Szczęśliwy Senior	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Dwuetapowa ocena nie daje przewidywalności.	Pierwszy etap jest często subiektywny, a jego wynik nie wiąże ekspertów w drugim etapie.	Jak wyżej.

25	Federacja Obywatelska na Rzecz Tożsamości i Aktywności Lokalnej	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Należy poniechać dwuetapowej oceny wniosków.	Analiza kryteriów oceny merytorycznej wniosku wstępnego i pełnego, pokazuje, że wniosek wstępny w niewielkim zakresie różni się od wniosku pełnego. W tej sytuacji organizacje i tak będą musiały opracować od początku wnioski wg kryteriów wniosku pełnego, zatem dla nich zmiana przyniesie de facto tylko podwojenie pracy przy wypełnianiu wniosków i zwiększenie nakładów czasowych na aplikowanie. Dwuetapowe rozstrzygnięcie spowoduje również wydłużenie czasu, w którym wnioski będą oceniane, a przez to wydłużenie całego etapu rozstrzygnięcia konkursu. Biorąc pod uwagę doświadczenia z początków wdrażania PROO, pojawia się zagrożenie oceniania przez ekspertów kryteriów we wniosku wstępnym, które na tym etapie nie powinny być oceniane – takie sytuacje miały miejsce w pierwszych edycjach PROO, gdzie właśnie była ocena dwuetapowa. Ponieważ uwagi eksperta do wniosku wstępnego nie są wiążące dla eksperta oceniającego wniosek pełny, zwiększa się loteryjność końcowej oceny. Ekspert oceniający wnioski pełne może mieć zupełnie inne podejście, więc uwzględnienie przez organizację uwag eksperta po ocenie wstępnej nie musi mieć przełożenia na ocenę wniosku pełnego.	Jak wyżej.
25	Stowarzyszenie Aktywnych Seniorek w Dębicy	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Dwuetapowa ocena wniosków nie usprawnia procesu, a go komplikuje.	Organizacje muszą tworzyć pełne wnioski już na starcie, co powoduje dublowanie pracy.	Jak wyżej.
25	Polskie Towarzystwo ADHD	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Ocena powinna być jednoetapowa. System dwuetapowej oceny zwiększa ryzyko subiektywności. Ocena dwuetapowa może zostać zastąpiona oceną pełnego wniosku przez większą liczbę ekspertów.	Podwójny system wprowadza chaos i zniechęca do aplikowania. W pierwszym etapie eksperci oceniają szczegóły, które powinny być analizowane później. To zwiększa rzetelność i przewidywalność wyników.	Jak wyżej.
25	Stowarzyszenie „Młodzi Duchem”	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Dwustopniowa ocena powinna zostać zastąpiona jednoetapową z możliwością uzupełnień formalnych.	To zwiększy przejrzystość i oszczędzi czas ekspertów oraz organizacji.	Jak wyżej.

25	Fundacja Instytut Analiz Społeczno-Gospodarczych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Instytut wnosi o utrzymanie jednoetapowej oceny wniosków we wszystkich ścieżkach i priorytetach.	Zaprezentowane kryteria oceny merytorycznej wniosków na etapie wstępnym i wniosków pełnych są w dużej mierze pokrywające się. Przygotowanie wniosku wstępnego nie będzie się wiele różniło od wniosku pełnego, co będzie skutkowało tym, że organizacje i tak od razu będą musiały przygotować wniosek pod kryteria wniosku pełnego. Nie uprości to im, a więc skomplikuje pracę. Podobnie bardziej skomplikowana stanie się ocena, co z kolei przedłuży czas na rozstrzygnięcie konkursu. Instytut przypomina, że w pierwszych latach wdrażania PROO było prowadzona ocena dwuetapowa i że nie sprawdziła się ona, co doprowadziło do rezygnacji z tej formy oceny. Zastrzeżenie odnosiło się wówczas m.in. do faktu, że dochodziło do oceniania przez ekspertów tych obszarów merytorycznych wniosków na etapie wstępnym, które nie powinny być na tym etapie oceniane. Podnoszono również, że uwagi ekspertów do wniosków wstępnych nie wiązały ekspertów wniosków pełnych, nie były im nawet znane, stąd nawet uwzględnienie przez organizację uwag eksperta po ocenie wstępnej nie miało najczęściej przełożenia na ocenę wniosku pełnego. Ten system oceny powodował większą loteryjność końcowych wyników, zwiększał nakład pracy zarówno oferentów, jak i ekspertów – był po prostu nieefektywny. Stąd wniosek o rezygnację z oceny dwuetapowej.	Jak wyżej.
25	Bratuckie Stowarzyszenie Kulturalne	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Należy poniechać dwuetapowej oceny wniosków.	Nie widzimy sensu w dwuetapowej ocenie wniosków. Wniosek wstępny i pełny różnią się w swej istocie niewiele, więc i tak organizacja musi od razu opracować pełną wersję. W efekcie mamy podwójną pracę i niepotrzebną stratę czasu na aplikowanie. Do tego cały proces oceny się wydłuża, bo trzeba wykonać ocenę ekspertów w dwóch etapach. Z doświadczeń z początków PROO wiemy, że wówczas niejednokrotnie eksperci oceniali we wniosku wstępnym aspekty, które w ogóle nie powinny być na tym etapie brane pod uwagę. Takie sytuacje już się zdarzały i będą się zdarzać w przypadku zaproponowanej obecnie formuły i kształcie wniosków wstępnego i pełnego. Co więcej, uwagi eksperta z oceny wstępnej nie są wiążące dla tego, kto ocenia wniosek pełny. To sprawia, że końcowa ocena staje się bardziej losowa – jeden ekspert może mieć zupełnie inne podejście niż drugi, więc nawet jeśli wniosek zostanie poprawiony zgodnie z wcześniejszymi uwagami, to wcale nie znaczy, że dostanie za to lepszą ocenę.	Jak wyżej.
25	Fundacja Quantum Możliwości	Kryteria merytoryczne	35	Zmniejszyć wagę kryterium doświadczenia organizacji, zwiększyć punktację za zgodność z potrzebami lokalnymi i plan rozwoju instytucjonalnego.	Kryterium doświadczenia faworyzuje duże podmioty, marginalizując młode fundacje. Priorytet powinien być położony na realny potencjał i strategię rozwoju, a nie tylko na historię działań.	Jak wyżej.

26	Spotkanie konsultacyjne	PROO 1a - Wnioski wstępne	33	Wnioski wstępne powinny mieć charakter skrócony – w formie prostej fiszki projektowej.	W przeciwnym razie oznacza to dla organizacji podwójną pracę związaną z przygotowaniem wniosku. Podział na wnioski wstępne i pełne ma sens jedynie w PROO, natomiast w FIO nie przynosi realnych korzyści, gdyż nie oszczędza ani czasu, ani pracy. Przykładowo, przygotowując diagnozę czy uzasadnienie problemu, organizacja i tak musi opracować je w pełnej, a nie skróconej formie, dlatego trudno mówić o uproszczeniu procesu.	Zrezygnowano z dwuetapowego naboru wniosków.
27	Związek Harcerstwa Polskiego	Ocena merytoryczna wniosków	35	Różnica w ocenie punktowej pomiędzy dwoma ekspertami powinna być weryfikowana po ocenie każdego z podkryteriów, zamiast szerokich kategorii kryteriów merytorycznych. Eksperti powinni obowiązkowo oceniać podkryteriami i ustosunkować się w swojej ocenie do każdego podkryterium. Zbyt duże różnice w podkryteriach powinny być weryfikowane przez 3-ciego eksperta: Dodanie do zapisu "W przypadku, gdy oferta została oceniona pozytywnie formalnie, ale występuje wyraźna różnica w ocenie:" "Rozbieżność w co najmniej jednym podkryterium merytorycznym wynosi 50% lub więcej łącznej sumy danego podkryterium". oraz Zmiana zapisu "Rozbieżność w co najmniej jednym z kryterium merytorycznym nr 1-4 wynosi 50% lub więcej łącznej sumy danego kryterium" (dla kryteriów 3-4 powinna to też być połowa punktów, czyli nie 14, a 10 punktów rozbieżności).	O otrzymaniu grantu z programu PROO czasami decydują różnice kilkupunktowe. W związku z tym powinno się bardziej szczegółowo weryfikować czy eksperci właściwie oceniają oferty na podstawie każdego podkryterium. Jeżeli chociaż w jednym podkryterium są zbyt duże różnice, wtedy oferta powinna automatycznie trafiać do oceny 3-ciego eksperta, która to będzie brana pod uwagę, zamiast oceny, która najbardziej odbiega od tej 3-ciej oceny. W przypadku wymagania od ekspertów obowiązkowej oceny w podkryteriach, powinno się weryfikować i porównywać ewentualne rozbieżności ich ocen także w podkryteriach, stąd dodanie zapisu na ten temat. Przykładowo: Kiedy widełki oceny w podkryteriach będą maksymalnie 10 punktowe (od 1-10), trzeci ekspert powinien ocenić ofertę, kiedy ta różnica chociaż w jednym podkryterium będzie wynosiła przynajmniej 5 punktów (np. oceny 2/10 i 7/10).	Odrzucenie W ramach projektu Regulaminu warunki kwalifikowania ofert do 3 oceny zostały uelastycznione. Brak zasadności dla kierowania do 3 oceny ofert z minimalnymi różnicami w poszczególnych kryteriach oceny, gdyż wydłuży to znacząco proces oceny i rozstrzygnięcie konkursu, jednocześnie zwiększy znacząco koszty obsługi technicznej Programu.

28	Fundacja Na Ratunek Dzieciom z Chorobą Nowotworową	Ocena merytoryczna wniosków	35	Proponujemy wprowadzenie do konkursu możliwości odwołania się od oceny merytorycznej. Proponujemy wprowadzenie do regulaminu konkursu PROO 2026 możliwości odwołania się od oceny merytorycznej. Obecny brak takiej procedury jest nietypowy w przypadku konkursów finansowanych ze środków publicznych i może budzić wątpliwości co do transparentności i równego traktowania wnioskodawców. Choć ocena projektów jest dokonywana przez dwóch recenzentów, regulamin przewiduje włączenie trzeciego recenzenta jedynie w sytuacji istotnych rozbieżności pomiędzy ocenami. Nie stanowi to jednak wystarczającego mechanizmu zabezpieczającego, zwłaszcza w przypadkach, gdy wnioskodawca ma uzasadnione wątpliwości dotyczące merytorycznej rzetelności oceny (np. pomyłki, brak odniesienia do treści wniosku, nieuwzględnienie obowiązujących kryteriów, niezauważenie przez recenzenta elementów wniosku). Przykładem jest rozstrzygnięty we wrześniu 2025 r. konkurs NIW WOW, w którym jeden z recenzentów naszego wniosku nie zauważył kilku elementów oferty, które bezspornie były w niej zawarte, i za ich rzekomy brak odjął 8 punktów. Nie była to kwestia negatywnej oceny czy krytyki tych elementów, lecz błędnego stwierdzenia ich nieistnienia. Utrata 8 punktów wprost przesądziła o braku dofinansowania. Ponieważ regulamin nie przewidywał żadnej formy odwołania, zostaliśmy pozbawieni możliwości rzetelnego rozpatrzenia sprawy i oceny odpowiadającej faktycznemu poziomowi merytorycznemu i jakości przygotowanej oferty. Sytuacja taka jest wyjątkowo krzywdząca i nie powinna mieć miejsca. Wprowadzenie możliwości odwołania się od oceny merytorycznej • wzmocni przejrzystość i zaufanie do procedury konkursowej, • podniesie standardy równego traktowania i uczciwej konkurencji, • będzie zgodne z dobrymi praktykami obowiązującymi w innych programach finansowanych ze środków publicznych. Proponowana zmiana nie podważa roli ekspertów ani nie wydłuża nadmiernie procesu oceny – stanowi natomiast istotny element budowania wiarygodności i jakości systemu konkursowego.	Wyjaśnienie Brak możliwości wprowadzenia odwołania od wyników konkursu. Takiej formy nie przewiduje ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Natomiast w Regulaminie wprowadzono dodatkową możliwość zgłoszenia ewidentnych błędów w ocenie. Wprowadzenie procedury odwołania zostanie przeanalizowane pod kątem prawnym w kolejnych edycjach konkursu.
----	--	-----------------------------	----	---	---